

Provoz škol od 12. 4. 2021 a nárok na ošetřovné

Mimořádným opatřením ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 14600/2021-1/MIN/KAN ze dne 6. 4. 2021 se s účinností od pondělí 12. 4. 2021 omezuje provoz škol a školských zařízení mimo jiné tak, že:

- podle bodu 4 citovaného opatření, bude až do odvolání probíhat **provoz základních škol** podle školského zákona se zákazem osobní přítomnosti žáků na základním vzdělávání v základní škole, s výjimkou:
  - a) základní školy při zdravotnickém zařízení,
  - b) škol zřízených při zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy,
  - c) dětí v přípravné třídě,
  - d) žáků 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny,
  - e) žáků 1. stupně ve škole, která nesplňuje podmínky podle písmene d), a to způsobem, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd (při lichém počtu tříd lze počet zaokrouhlit),
  - f) dětí v přípravném stupni základní školy speciální,
  - g) základních škol nebo tříd zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona,
  - h) individuální konzultace (pouze jedno dítě nebo žák, jeden pedagogický pracovník a případně zákonný zástupce),
  - i) skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem anebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině,

s tím, že prezenční výuka musí probíhat v neměnných třídách dětí nebo žáků, s výjimkou skupinové konzultace podle písm. i),

Z uvedeného tedy podle bodu e) vyplývá rotační systém výuky na 1. stupni základních škol, případně faktické obnovení školní docházky, jde-li o některá „malá“ školní zařízení podle bodu d).

- podle bodu 5 citovaného opatření bude až do odvolání probíhat **provoz mateřských škol podle školského zákona** se zákazem osobní přítomnosti dětí na předškolním vzdělávání v mateřské škole, s výjimkou
  - a) dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí,
  - b) mateřských škol a tříd zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a
  - c) mateřské školy při zdravotnickém zařízení,

Z uvedeného tedy vyplývá obnovení provozu mateřských škol pro děti plnící povinné předškolní vzdělávání a dále provozu mateřských škol a tříd zřízených pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem. V provozu budou rovněž mateřské školy při zdravotnickém zařízení.

- podle bodu 14 citovaného opatření bude osobní **přítomnost v mateřských školách, školních družinách a školních klubech** omezena tak, jako doposud - ovšem s výjimkou dětí, jejichž zákonní zástupci jsou:
  - a) zdravotničtí pracovníci poskytovatelů zdravotních služeb,
  - b) pedagogickými pracovníky, kteří zajišťují prezenční vzdělávání v mateřské škole, základní škole, školní družině, školním klubu, v oborech vzdělání Praktická škola jednoletá nebo Praktická škola dvouletá, nebo
  - c) pedagogickými pracovníky školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
  - d) zaměstnanci bezpečnostních sborů,
  - e) příslušníci ozbrojených sil,
  - f) zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví,
  - g) zaměstnanci uvedení v § 115 odst. 1 a další zaměstnanci v sociálních službách podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
  - h) zaměstnanci Úřadu práce České republiky,
  - i) **zaměstnanci České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení,**
  - j) zaměstnanci Finanční správy České republiky.

Z uvedeného tedy podle bodu i) vyplývá, že pro děti zaměstnanců ČSSZ/OSSZ a ostatních vyjmenovaných zaměstnavatelů je provoz mateřských škol a družin/školních klubů obnoven v původním rozsahu.

Nárok na ošetřovné

Nárok zaměstnanců na tzv. krizové ošetřovné (dle zákona č. 438/2020 Sb.) je založen na vyhlášených krizových a mimořádných opatřeních, které vyhlášují orgány krizového řízení podle krizového zákona a orgány ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví - pokud se tato opatření týkají zákazu osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů v zařízeních a školách nebo jejich částech.

Výše uvedené mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví tedy dosavadní úplné plošné uzavření školských a dětských zařízení mění tak, že v popsanych případech již zákaz osobní přítomnosti neplatí a obnovuje se původní stav docházky dětí. V těchto případech tedy nárok na ošetřovné již není dán.

V případě mateřských škol je na základě bodu 14 citovaného mimořádného opatření umožněna u dětí zaměstnanců vybraných profesí osobní přítomnost na vzdělávání v mateřské škole, ve které jsou zapsány k předškolnímu vzdělávání. Nárok na ošetřovné tedy u nich nebude dán.

V případě žáků 1. stupně základních škol, jimž se umožňuje osobní přítomnost ve školní družině nebo školním klubu, jde-li o zaměstnance vybraných profesí, se situace jeví jako složitější. Může se jevit jako sporná otázka, zda by pro nárok na ošetřovné nebylo postačující, že je zakázána osobní přítomnost na prezenčním vzdělávání, i když je přitom možná osobní přítomnost ve školní družině či školním klubu. K této otázce níže uvádíme výklad MPSV.

Podle ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) bodu 1. zákona o nemocenském pojištění platí, že nárok na ošetřovné má zaměstnanec, který nemůže vykonávat v zaměstnání práci z důvodu péče o dítě mladší 10 let, protože školské zařízení nebo zvláštní dětské zařízení, popřípadě jiné obdobné zařízení pro děti, v jehož denní nebo týdenní péči dítě jinak je, nebo škola, jejímž je žákem, jsou uzavřeny z nařízení příslušného orgánu z důvodu havárie, mimořádného opatření při epidemii nebo jiné nepředvídané události. Podmínkou pro vznik nároku na ošetřovné je tedy nezbytnost péče o dítě bránící zaměstnanci ve výkonu zaměstnání.

V situaci, kdy je zajištěna péče o dítě v časově vyhovujícím rozsahu ve školním klubu či ve školní družině (níže je uvedena citace z manuálu MŠMT, ve které se výslovně hovoří o celodenní osobní přítomnosti),

potřeba ošetřování objektivně nevzniká, neboť péče o dítě je v potřebném rozsahu zajištěna. Skutečnost, že v tomto zařízení není případně podle názoru rodiče zajišťována plnohodnotná výuka, na tom nic nemění.

Účelem ošetřovného je (alespoň částečně) nahradit zaměstnanci výdělek, který mu uchází, protože nemůže vykonávat zaměstnání z důvodu péče o dítě, nikoli finančně saturovat případně nedostatečnou úroveň vzdělávání poskytovanou dítěti.

Pokud pak jeden z rodičů (zákonných zástupců dítěte) vykonává profesi uvedenou v bodu 14. mimořádného opatření („preferované zaměstnání“), a druhý nikoli, nevzniká nárok na ošetřovné ani u toho rodiče, který nevykonává preferované zaměstnání. Podle sdělení MŠMT může dítě školku či další zařízení uvedené v bodě 14 v takových případech skutečně navštěvovat, neexistuje tedy objektivní potřeba péče o dítě.

Současně stále platí, že skutečnost, že je školské/dětské zařízení uzavřeno, je potvrzena prohlášením zaměstnance, který žádá o dávku.

Postupy OSSZ

Vychází se z prohlášení žadatele o dávku, že je školské/dětské zařízení uzavřeno. Došetření se provede pouze v odůvodněném případě – např. na základě podnětu zaměstnavatele, případně vlastního zjištění. Je třeba vnímat, že nejprve se situace otevření/uzavření řeší na úrovni samotného školského/dětského zařízení (o čemž standardě není OSSZ vyrozuměna, škola může být zavřena i úplně z důvodu výskytu nákazy, u zdravotnických a pedagogických pracovníků přistupuje problém, že nemocnice a školy budou zaměstnávat i jiné profese) a dále pak na úrovni zaměstnavatele – zda zaměstnanec nastoupí do práce či nikoli je zejména pracovníprávní otázka, zaměstnavatel má blíže ke znalosti reálných poměrů pojištěnce, chodí přes něj žádosti o dávku (a např. zaměstnavatel u vybraných profesí zcela jistě v pracovní rovině dohlíží na to, aby jeho zaměstnanec nastoupil do práce – tj. hodnocení případné překážky se provádí již na této úrovni). Teprve potom přistupuje dávková rovina na OSSZ.

Rozhodné období/datum vzniku sociální události

Vychází se z toho, že výše uvedeným mimořádným opatřením může určité skupině osob nárok zcela zaniknout (vyjmenované profese).

Pokud se bude pojištěnec nacházet v situaci, kdy byl úplný zákaz přítomnosti dítěte ve školském/dětském zařízení nahrazen „rotační výukou“ pak jde o stále stejný případ potřeby péče, kdy vznik sociální události stanovíme ke dni 21. 12. 2020 u žáků od 3. tříd, resp. u 1. a 2. tříd a předškolních zařízení od 1. 3. 2021. Zůstává tedy stejné číslo žádosti jako v minulých měsících (mají tak navazující žádosti).

Otázky:

1. *Jak dokládat školcům a školám, že rodič spadá do vyjmenované kategorie a že proto musí jeho dítě přijmout?*

Příložený manuál MŠMT řeší i otázku prokázání příslušnosti k vybrané profesi – bude požadováno doložení potvrzení zaměstnavatele.

2. *Jak postupovat, pokud rodič prohlásí, že školka/družina dítě nepřijala?*

Pojištěnec dává čestné prohlášení na tiskopisu, vychází se z něj, pokud nejsou důvodné pochybnosti (viz výše).

3. *Jak postupovat, když rodič odmítne dítě do školky/družiny poslat?*

Není nárok na ošetřovné. Předpokládáme, že primárně by muselo býto řešeno omluvení nepřítomnosti v práci z úrovně zaměstnavatele, kdy buď by si zaměstnanec se zaměstnavatelem dohodl homeoffice či by musel nastoupit do práce, tj. v těchto případech by ani neměla být za tyto dny uplatněna žádost o dávku.

4. *Jak to bude s výplatou ošetřovného, pokud některé školy dávají rodičům na výběr, zda chtějí distanční výuku nebo poslat děti do školy.*

Rovinu, ve které operují školská zařízení, nehodnotíme – vycházíme z toho, že školy/dětská zařízení mají dané mantinely, ve kterých se mohou platně pohybovat. To, že umožní na přání rodiče distanční výuku, neznamená, že se díky tomu založí nárok na dávku – tato úvaha není validní. Logika je taková, že škola/dětské zařízení má nařízeno za určitých podmínek poskytovat opět výuku/péči za osobní přítomnosti žáka. Tj. končí zákaz osobní přítomnosti ve vyjmenovaných případech a obnovuje se „prezenční povinnost“ dětí. Pokud škola nabízí distanční výuku nad tento rámec, vychází tím vstřícně určitě skupině rodičů, kteří mají možnost setrvat doma a starat se o dítě. To, že setrvávají doma, ale může být jen se souhlasem zaměstnavatele, který je takto nechává pracovat z domova (a tedy vykazuje za daný týden odpracované směny – není nárok na ošetřovné). Jinak je třeba na věc nahlížet tak, že zaměstnanci odpadla překážka v práci a má se vrátit zpět do zaměstnání.

5. *Jedna ze škol se k bodu 14 Mimořádného opatření staví tak, že se vztahuje jen na ty případy, kdy oba rodiče pracují v některém z vyjmenovaných zaměstnání – je fakt, že formulace v opatření je v množném čísle (ale v množném čísle se mluví i o dětech) – jaký je náš výklad?*

Podle sdělení MŠMT v situaci, kdy jeden z rodičů (zákonných zástupců dítěte) vykonává profesi uvedenou v bodu 14. mimořádného opatření („preferované zaměstnání“), a druhý nikoli, může dítě školku či další zařízení uvedené v tomto bodě skutečně navštěvovat.

6. *Škola naší zaměstnankyni oznámila, že nemá personální ani prostorové kapacity k tomu, aby zajistila provoz družiny, ve které by se nemíchaly děti z různých tříd, a proto nebude vůbec družinu otvírat. Budeme v tomto případě poskytovat ošetřovné během týdne, kdy poběží distanční výuka?*

Pokud dítě nemůže během týdnů, kdy probíhá distanční výuka, školu navštěvovat z důvodů na straně školy (které souvisí s epidemickou situací), bude v těchto týdnech nárok na ošetřovné.

7. *Škola bude mít rotaci celých tříd (týden prezenční výuka, další týden distanční výuka) a družinu sice otevře, ale pouze na „hlídání“, nikoli s možností distanční výuky, o kterou by tak děti přišly. Budeme v případě, že se rodiče rozhodnout zůstat s dětmi během distanční výuky doma, poskytovat ošetřovné?*

V situaci, kdy je zajištěna péče o dítě v časově vyhovujícím rozsahu ve školním klubu či ve školní družině, potřeba ošetřování objektivně nevzniká, neboť péče o dítě je v potřebném rozsahu zajištěna. Předpokládáme však, že by mělo jít spíše o výjimečnou situaci, neboť je v rozporu s pokyny MŠMT, dle kterých se děti v rámci programu družiny mají zapojovat do distanční výuky.

Odbor 32 ČSSZ

9. 4. 2021

Manuál PROVOZ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ VE ŠKOLNÍM ROCE 2020/2021 VZHLEDEM KE COVID-19

<https://koronavirus.edu.cz/files/msmt-manual-k-provozu-skol-aktualizovany-k-rozeslani.pdf>

str. 11 a násl.

Základní školy

§ Dětem IZS, které jsou žáky 1. stupně základní školy a vztahuje se na ně rotační výuka, je mimořádným opatřením MZd povolena celodenní osobní přítomnost ve školní družině nebo školním klubu, a to v týdnech, ve kterých v jejich třídě probíhá distanční výuka. ○ Pro děti IZS je školní družinou/školním klubem zajištěn dopolední a odpolední program v neměnné skupině pro nejvýše 30 dětí. V rámci programu se děti IZS zapojují do distanční výuky své třídy, vypracovávají úkoly a připravují se na výuku. Ve školní družině/školním klubu jsou vytvořeny podmínky také pro odpočinkové činnosti, volnou hru a pohybové aktivity venku.

- Dohled nad dětmi IZS v rámci školní družiny/školního klubu může vykonávat vychovatel nebo jiný ředitelem školy pověřený pedagogický pracovník.
- O způsobu organizace programu školní družiny/školního klubu pro děti IZS a rozdělení dětí do skupin rozhoduje ředitel/ka školy.
- Děti IZS mají nárok na zajištění školního stravování za stejných podmínek, jako při prezenční výuce.
- Na děti IZS účastnících se programu školní družiny/školního klubu se vztahuje povinnost testování obdobně jako je tomu v týdnu prezenční výuky.

Vybrané profese

§ Mimořádným opatřením určené výjimky pro děti IZS se vztahují na tyto vybrané profese: ○ zdravotníci poskytovatelů zdravotních služeb,

- pedagogickými pracovníky, kteří zajišťují prezenční vzdělávání v mateřské škole, základní škole, školní družině, školním klubu, v oborech vzdělání Praktická škola jednoletá nebo Praktická škola dvouletá, nebo
- pedagogickými pracovníky školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy,
- zaměstnanci bezpečnostních sborů,
- příslušníci ozbrojených sil,
- zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví,
- zaměstnanci uvedení v § 115 odst. 1 a další zaměstnanci v sociálních službách podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- zaměstnanci Úřadu práce České republiky,
- zaměstnanci České správy sociálního zabezpečení a okresních správ sociálního zabezpečení,
- zaměstnanci Finanční správy České republiky.

Příslušnost k vybraným profesím zákonný zástupce doloží škole potvrzením zaměstnavatele.